

Уткіна В. В.,

студентка,

Юридичний інститут,

Національний авіаційний університет, м. Київ

Науковий керівник: Козирева В.П., к.ю.н., доцент

СТРАТЕГІЧНА КОНЦЕПЦІЯ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ АВІАЦІЙНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ

Формування потенціалу української економіки та її подальшого сталого розвитку нерозривно пов'язане з подоланням кризового стану значної кількості вітчизняних підприємств. Діючі на них системи управління, які призначені для роботи в інших господарських умовах, виявились нездатними для рішення антикризових задач в принципово нових координатах побудови економіки.

Висока імовірність виникнення і розвитку кризи в процесі діяльності будь-якого підприємства зумовлює необхідність здійснення спеціалізованого стратегічного антикризового управління.

Загальновизнано, що антикризове управління слід розглядати як один з функціональних напрямів управління підприємством (як різновид організації), тобто, згідно з концепцією М. Мескона, як "процес планування, організації, мотивації та контролю, необхідний для того, аби сформулювати та досягти цілей, що стоять перед організацією" [1].

В сучасних умовах господарювання перед авіапідприємствами країни постало важливе питання ефективного виходу з фінансово-економічної кризи. Перехід до ринкової економіки докорінно змінив умови господарської діяльності підприємств. Тому більшість авіапідприємств на сьогодні не готові ефективно і самостійно вирішувати проблеми виживання, підтримувати позиції на ринку авіаційних послуг, успішно працювати в умовах нестабільності, протистояти конкуренції, отримувати достатні умови для функціонування самого підприємства.

Управління авіаційними підприємствами в сучасних умовах – це концепція виживання в умовах ринкових відносин, яка залежить від передумов, притаманних будь-якому підприємству, зокрема:

- планування діяльності авіаційного підприємства (визначення потенціалу, реальні можливості та стратегічні завдання) ;
- коригування механізму досягнення цілей авіаційного підприємства;
- поточне управління авіаційним підприємством, яке конкретизує стратегічне управління і здійснюється в рамках стратегії.

Для ефективної діяльності авіаційних підприємств та формування концепції антикризового управління першочергово необхідно вивчити та проаналізувати вплив факторів і причин на них.

Стосовно будь-якої авіакомпанії фактори відіграють неоднакову роль і можуть впливати на її діяльність позитивно, негативно або залишатися нейтральним. До факторів впливу на діяльність авіаційних підприємств можна віднести: політико-правові, міжнародні, соціально-економічні та інші. Комбінований склад чинників, їх варіації, вагомість та інтенсивність впливу на економічне становище підприємства, організаційної структури, виробничих і комерційних зв'язків визначають напрям і стратегію діяльності авіапідприємства.

Причинами кризового стану авіаційного підприємства можуть бути:

- зміни ринкових умов;
- тиск конкурентів;
- зловживання з боку менеджерів або персоналу;
- діяльність контролюючих державних органів;
- введення нових законів або інших нормативних актів;
- зміни в політичній ситуації, викликані перерозподілом влади;
- стихійні лиха

Тому вивчаючи фактори і причини діяльності підприємства необхідно:

- здійснити комплексний аналіз результатів господарсько-фінансової діяльності підприємства, вивчити динаміку найважливіших показників діяльності (обсяг виробництва, доходів, витрат, прибутку, активів та капіталу, а також рентабельності, ліквідності, оборотності, фінансової стійкості підприємства);
- визначити обсяг, структуру і час погашення зовнішніх фінансових зобов'язань;
- визначити основні причини виникнення та поглиблення кризи розвитку підприємства;

- оцінити масштаб і можливі наслідки подальшого поглиблення кризових явищ і термін виникнення ситуації банкрутства;

- оцінити внутрішні можливості підприємства щодо локалізації та переборення кризових явищ [2].

Діагностика криз містить у собі комплекс методів, необхідних для оцінки поточного стану організації, виявлення причин погіршення кількісних і якісних показників діяльності. Зрозуміло, діагностика сама по собі не може вирішити проблему. Необхідно усунути основну причину кризи, згладити її негативні прояви, усунути наслідки. В умовах кризи виникає потреба в кардинальних заходах щодо оздоровлення авіаційного підприємства, реорганізації його діяльності, стратегічних інноваційних змінах.

Стратегічна концепція антикризового управління авіаційними підприємствами повинна формуватися з урахуванням основних тенденцій щодо зміцнення конкурентних позицій авіапідприємств на ринку авіаційних послуг, в основу визначення домінуючих ознак детермінації підприємств за формами господарської діяльності, впливу інноваційної та інвестиційної політики.

Література

1. Василенко В. О. Антикризове управління підприємством: Навчальний посібник / В. О. Василенко. – К. : ЦНЛ. – 2005. – 504с.

2. Радченко В. В. Формування моделі процесу антикризового управління авіапідприємством / В. В. Радченко // Підприємство, господарство та право. – 2001. – №8. – С. 6.

УДК 346.92 (043.2)

Францова Х. О.,
студентка,

Юридичний інститут,

Національний авіаційний університет, м. Київ

Науковий керівник: Козирєва В. П., к.ю.н., доцент

ДОСУДОВЕ ВРЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ СПОРІВ В СФЕРІ АВІАЦІЙНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ

Досудовий порядок врегулювання господарських спорів – одна з форм захисту прав, яка полягає у вирішенні спірних питань за

зобов'язаннями Сторін до звернення однієї із Сторін до суду. Судове вирішення спорів завжди досить важке, дороге з точки зору фінансових витрат, тривале і складається з безлічі складних процесуальних процедур, тому в багатьох випадках досудове врегулювання спору є альтернативною та ефективною можливістю вирішити суперечку, а в разі господарських спорів, зберегти взаємовигідні партнерські відносини для подальшої співпраці і навіть знайти можливі нові шляхи співпраці. Крім цього, досудовий порядок врегулювання спорів у ряді випадків обов'язковий, якщо він передбачений законом або договором між Сторонами спору.

Стаття 5 ГПК України містить відомості про те, що сторони можуть самостійно застосовувати заходи, спрямовані на досудове врегулювання спору [1]. Даний досудовий порядок вирішення спорів передбачений ГПК України є загальним, але існує і спеціальний порядок передбачений іншими нормативно-правовими актами. Так питання пов'язані з перевезенням вантажу повітряним транспортом передбачений Повітряним Кодексом України, Варшавською та Монреальською конвенціями та Правилами повітряних перевезень пасажирів і багажу затверджених наказом Міністерства транспорту та зв'язку України від 23 квітня 2010 року. Повітряні перевезення пасажирів в свою чергу здійснюються у відповідності до вимог Конвенції для уніфікації деяких правил міжнародних повітряних перевезень (Монреаль, 28 травня 1999 року), а також норм Цивільного кодексу України, Господарського кодексу України, Повітряного кодексу України, Правилами повітряних перевезень пасажирів і багажу, затверджених наказом Міністерства транспорту та зв'язку України від 23 квітня 2010 року.

Одним з найважливіших завдань, що стоять перед авіаційною галуззю, є забезпечення повітряних перевезень вантажів, пасажирів, багажу та пошти в Україні й за її межами. Формою досудової реалізації господарсько-правової відповідальності є подання претензії. Претензія – це складена у письмовій формі вимога зацікавленої особи про відшкодування шкоди (збитків), що виникла в результаті внутрішнього або міжнародного повітряного перевезення.

Перевізник несе відповідальність у разі прострочення достав-